NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v saboto 27. oktobra 1855. List 86.

Od setve gojzdnega drevja.

Sadba z drevjičem.

(Dalje.)

Izkopavajo ali izruvajo naj se pa sadeži previdno, če hočemo, da se presajeni dobro primejo in da bodo ozelenéli. Da ti presajba dobro izide, ne jemlji sadežev, ki so dolgo med drevjem na gostem stali ali pa revno rastli, ali ki so polomnjeni, pokvarjeni, ali takih, ki imajo le malo korenin. Išči takih, ki so na prostem in ob kraji loga zrastli. ki so sonca in vremena vajeni, zdravi in žive rasti. Tudi ni varno dreves presajati z deblom od tal čez 2 ali 3 pavce debelim, zakaj debelih debel presajanje je težko in več se potrosi. Nar boljše se vsi sadeži primejo v njih pervi mladosti, ko so še komaj tri čevlje visoki, zato, ker se lahko še z vsimi koreninami vred izruvajo. Presaditi res da se utegnejo tudi veči sadeži, pa dosti se jih ne bo prijelo zato, ker se jim izkopanim korenike ranijo, poteržejo in preveč obrezati morajo tako, da med deblom, vejami in koreninami prave primere več ni. Zato naj se po prostorih, ki so pred pašo zabranjeni, le majhino drevjiče, in odraščeno le tam sadí, kjer bi oni po ostavah ne zamogli dorasti.

Naj se pa vzamejo sadeži iz mladja ali samosevnega ali nalašč zarejenega, nikoli ni dobro izruvati jih samo iz zemlje, zvun če so zlo majhini in v mehki rahli zemlji, ampak takole naj se to storí:

Zarini lopato enmalo po strani v zemljo, dvigni parst s sadežem in izruvaj na enkrat celo pest sadežev; tako boš koreninice nar manj pohabil. Pri odraščenih sadežih, kteri se po samem izruvajo, okoli debla tako deleč, kar je treba korenin pustiti, ostro lopato v zemljo zarini, in poreži tako vse koreninice okoli; potem pod koreninami z lopato okoli derzaj, da tudi korenine v tla rasteče odtergaš, ter izruj deblice pokonci pa ne postrani, drugač mu boš preveč korenin potergal. Še terdneje drevesica, ali pa clo odraščene in močne za spašnike, ali za presledke mladih logov moraš dosti deleč od debla okoli in okoli podkopati, in spravi jih tako z vsim mogočnim varovanjem korenik iz zemlje.

Koristno je sadežem, in hitreje se porastejo, če se s kepo vred, to je, s parstjo, ki se korenik derží, presajajo. Glej tedaj, kadar jih izkoplješ, da se preveč parstí ne osuje; vloži dobre sadeže vále v pletenice, na rahlo in z vlažnim mahom jih zagerni, ne pa, da bi jih na soncu ležati pustil, ali pa terdo tje metal in dregal, zakaj korenine bi se osušile s parstjo vred in polomile ali pohabile bi se. Večih sadežev ni ravno lahko s celo kepo izkopati, pa vsaj korenine naj se varujejo, da se ne ranijo z matiko; otrese naj se po malem deblice, in polahkoma parst z matiko od korenin razslobodí.

Izkopanim sadežem se morajo korenike in vejice nekoliko obrezati. Pri drobnih sadežih, ki se jih po več skup in z vsimi koreninami izkoplje, ni ravno obrezovanja treba, pa le pregledajo naj se, in če je kaj koreninic ranjenih, se morajo obrezati. Vsi bolj odraščeni sadeži pa morajo obrezani biti; bile so namreč njihove korenine z lopato na okoli spodrezane, večidel potergane in stlačene, in gnjile bi tam na koncu ali vsaj tako lahko se ne zarastle, kakor če jim poprej vse rotinje z ostrim rezilom gladko porežeš. Prav oster kosír (fovč) zato vzemi in obrezuj z njim od zdolej gori tako, da obrezek spodej pride. Potem naj se še vsakemu sadežu spodnje veje stikoma pri deblu toliko odrežejo, da se vidi prava primera oberše in korenik; drugači, če je več vej kakor korenik, bi le-té ne mogle dovolj živeža onim pripravljati. Sadežem tedaj z dosti in zdravimi koreninami moreš več verha pustiti, kakor onim le s pičlimi in slabimi koreninami; in ravno tako naj nas skušinja učí, da se morajo sadeži v pusto zemljo sajeni bolj na vejah obrezati kakor sadeži za dobro zemljo odmenjeni. Hočeš iz sadežev visoke ravne drevesa prirediti, ne kvari jim veršičev, drevesom pa, ki jih boš po spašnikih in ulicah, ali kolikor za verhovno rabo odmenil, utegneš tudi veršiče prirezati; bolj goste verhe ti bodo zredili. (Dalje sledí.)

Gospodarska skušnja.

Ali so lesene ali železne brane bolje?

V Ličeni na Saksonskem so skušali unidan lesene in železne brane, da bi se za gotovo prepričali, ktere so bolje? Enoglasno so razsodili, da lesene so bolje, ker veliko bolj poverhi zemlje plešejo in jo tedaj bolj zdrobijo kakor železne, ki globokeje v parst sežejo pa le ride režejo. Le na njivah, ki so bile zlo zaraščene s plevélom ali kjer je debela ilovca, so železne brane bolje opravile. — Pri ti priložnosti je bilo tudi rečeno, da kmetovavci sploh prepočasi vlačijo; le tisti, kdor hitro z brano gori in doli gré, zemljo bolj zdrobí.

Gnjati in svinsko meso sploh dobro in lepo sušiti.

Veliko je na tem ležeče, kako se suho meso napravlja. V „Ill. Dorfz.“ svetuje neki gospodar tole: Berž ko je bil prešič zaklan, se za suho meso odločeni kosovi dobro vribajo s popolnoma suho soljo, h kteri se je primešalo nekoliko solitarja; posebno kostí, kar se jih ni moglo odločiti, se morajo dobro s soljo vribati in potem še s soljo potresti. Tako osoljeno meso se spravi v hramu (keldru) skoz 10 dní, in se še včasih s soljó vriba. Pa kos na kosu ne smé ležati, ampak med vsak kos, če jih več skupoma leží, naj se dene enmalo slame ali naj se pokrije s kakim platnenim pertom. Še bolje je pa, če se tako meso obesi v hramu. Hram pa naj je suh, ne premerzel in ne prevroč, zakaj vročina kakor zmerzlína škoduje; za manjše kosove od 4 do 5 funtov je dosti, če se na to vižo solé le skoz 6 do 7 dní. V nekterih hišah pokladajo meso v slano vodo, dodevajo brinja, lorberja, česnja in dišečih klincov, — ali to ni dobro: meso se po slani vodi preveč izluži, pravi okus se zgubí itd. Vsega tega se ni bati, ako se ravna, kakor smo gori svetovali. Kdor tedaj želí dobro svinino imeti, naj ravna tako“.

Pirnica za kruh.

Naj si nabere pridna gospodinja dovelj korenin znane in povsod rasteče pirnice ali pirike (Quekenwurzel); naj jih očisti vse nesnage, ktera se jih derží, potem naj jih dobro posuší na soncu ali pri peči; potem se pa zmeljejo kakor žito. Pridobljena moka iz teh korenin je dober dodatek za kruh. Vzame se namreč 1 četertinka te pirnične moke, pa 3 četertinke žitne; zmeša se oboje vkup ter se speče kruh. Takošen kruh je zdrav, vkusen in rediven.

Razmera žitnih pridelkov po svetu.

Dežele, ktere navadno več žita pridelujejo kakor ga potrebujejo, so: Rusija, Turčija z Valahijo in Moldavo, Egipt, severna Nemčija, severna Amerika in Francozko.

Med tistimi deželami pa, ktere morajo skor vsako leto kupovati žita v ptujih deželah, so v pervi versti: Angležko, Holandsko in Belgija.

Na Španjskem, Portugalskem in v Sicilii se ga skor ravno toliko prideluje, kolikor se ga potrebuje.

V našem cesarstvu se ga dosihmal še ne pridela za potrebo, pa v malo letih se ga bo, kadar bo umniše kmetovanje povsod na Ogerskem in v Galicii ondašnjo rodovitno zemljo pospešilo.

Iz gori imenovanih dežel, ktere žito na ptuje vozijo, se ga počez vsako leto proda okoli 18 milijonov hektolitrov *); južna Rusija ga namreč proda okoli 4 mil. 400.000 hektolitrov, Turčija z Moldavo in Valahijo 1 mil. 300.000, severna Nemčija in dežele izhodnega morja 7 mil., severna Amerika 3 mil., Francozko do 2 mil.

Letos pa bo drugač. Iz Rusovskega ga ne bo nič; namesto tega pa ga bo šlo več iz Turčije in posebno iz Valahije in Moldave, pa tudi iz Egipta, dokler ne bo izvožnja prepovedana. Severna Nemčija in dežele izhodnjega morja ga letos ne bojo dale nič, namesto njih pa ga ima *španjska letos od več. Naj več ga bo prišlo iz severne* Amerike, kjer se ga je letos za 18 do 20 hektolitrov čez domačo potrebo pridelalo.

Europa bo potrebovala letos okoli 20 do 22 mil. hektolitrov žita in od teh samo Angležko okoli 10 do 12 mil.

Kakor se iz tega prevdarka vidi, je pridelk v vsem skupaj zadosten, le na tem je vse ležeče, da se zaloge prav rezdelijo. (Tr. Z.)

*) 1 hektoliter je 100 litrov, — 61 litrov in $^{51}/_{100}$ je pa toliko kolikor austrijansk vagán.

Zgodovinske reči.

Krajnsko zgodovinsko družtvo — Cerngrob in več druzega.

Spisal P. Hicinger.

(Konec.)

Zdaj pa še kaj druzega, pa od vseh krajev.

Na Gorenskem, v Bohinji namreč, piše gosp. Costa, aa Obernjah je v silni skali letnica vsekana, 1554 namreč; slišal sem pa, da se še na druzih krajih nahajajo take letnice; ali vé kdo za nje?

Pri Bitnjah je hribec, ajdovski gradec. Dr. Prešern je pél od Čertomira, da je ondi stanoval, ali res ali ne, Bog vé; pa v Babni gori so našli rimske dnarje, topilnice in druge starine; ali ni nič znati od ajdovskega gradca? ali ni kje sledú od starih rudokopov? Prof. Haquet jih je našel v Mesnovcu, kjer so kdaj železo lili; še je bil kdaj železen zvon na Bistrici z letnico 1666.

Med Breznico ali prav za prav nad Mostami sta bila dva stara gradova, doljni na pol v skalo vsekan, gornji na lepem griču zidan, sicer oba poderta; Valvazor piše od nju v IV. bukvah str. 567, tudi neki moj prijatel mi je nekaj vedil za tista. Višje pa pod Belšico proti Stolu je nekje veliko ajdovskih grobov; Valvazor piše, da so bili mnogi kamni z napisi ondi; moj prijatel ni vedil za to, kdo vé kaj več od tega?

Pri Krašnji in Blagovici iščemo rimske postaje ad Publicanos; imé po gosp. Terstenjaku govorí za Blagovico, rimske starine bi to še več poterdile; ali se jih ondi kaj več nahaja, kakor na pr. pri Trojanah?

Od Radolice piše Valvazor v XI. bukvah str. 462, da je pravice mestne dobila po cesarji Henriku III. (1039—1059); ondi so gospodovali tudi ortenburški grofje, pa pisem od tacih rečí pomanjkuje. Ondašnja cerkev je gotiške šege, pa zdaj vsa spremenjena; je kaj letnice od nje?

V Kranji je na gotiški farni cerkvi letnica 14 . . , več ne vém.

Od Komenda nihče ne vé, kdaj da je bilo v posest dano malteškim vitezom.

Novo mesto že zdaj ni več novo; mora tudi še kaj starega imeti; mestne pravice od nadvojvoda Rudolfa IV., ustavno pismo za korarje od cesarjev Friderika IV. in Maksimilijana I., kaj od gotiškega dela cerkve, pod ktero je še podzemeljska kapelica — in kdo vé kaj še? Vse take rečí bi se prilegle zgodovinskemu družtvu. V zatiških pismih sem našel, da je turn ali gradec (Grez) na ondašnjem mestu zidan bil že l. 1081, da je stal ob času cesarja Friderika II. 1239, potem v novo sozidan bil; tudi je ondi omenjen terg Markstett, morebiti ravno prednik Novega mesta, ker je v tistem listu še Beršljin imenovan. Na Horvaškem brodu (Gutenwert) je bil kdaj terg, ondi so stali sodniki vojvoda Ulrika III. 1254 in dalje, tudi duhoven pred ko v Škocjanu l. 1426, — je kaj ondi starin?

Kočevje je bilo kdaj v rokah ortenburških grofov, in vendar Valvazor le malo vé od tistih; kar od Kočevja govorí, sam šteje za negotovo, tudi to kar ima od mestnih pravic po cesarji Karlnu IV.; jezik kočevski je še premalo pretuhtan, s kterim nemškim narečjem da se snida. Od Ribnice je nar bolj znan sam nadmašnik (Erzpriester), kdaj je bila posest oglejskih patrijarhov, na pr., jo je sv. Bertrand tirjal nazaj od cesarja Karlna IV. l. 1336. Vé kdo kaj več? Cerkev, fara je stara? Se vé da, pa koliko?

Tako glejte se na pr. še veliko prašati utegne. Ali sem tukaj zastonj vprašal? Sej nisem za se prašal. Upam, da ne bo zastonj.

Ozir po svetu.

Stanovavci v austrijanskem cesarstvu.

Poslednji „novičar“ je povedal, da konec lanskega leta se je štelo v našem cesarstvu 39 mil. in 411.309 prebivavcov; 19 mil. 272.610 možkih, 20 mil. 138.699 pa ženskih. Ker bi utegnilo našim bravcem mikavno biti, zvediti: koliko ljudí ima vsaktera tistih dežel, ki so zedinjene pod krono austrijansko, jim podamo tudi na drobno to število.

Kronovina:	Število možkih:	Število ženskih:
Austrija pod Anižo	841.000	873.608
Austrija nad Anižo	362.200	393.150
Salcburško	74.082	80.297
Štajarsko	532.394	562.684
Koroško	163.849	182.301
Krajnsko	240.598	265.288
Teržaško in Goriško	307.347	305.709
Tiroljsko in Forarlberško . . .	455.903	469.163
Česko	2.263.640	2.537.178
Marsko	928.236	1.043.929
Sležko	222.190	257.131
Galicija s Krakovo	2.446.426	2.610.221
Bukovina	213.388	217.276

Kronovina:	Število možkih:	Število ženskih:
Dalmatinsko	216.357	215.980
Lombarško . . . . . , . .	1.518.425	1.491.080
Beneško . . . . . :	1.239.993	1.253 975
Ogersko	4.332.866	4.411.615
Vojvodina serbska in temeški Banat	791.090	783.338
Horvaško in Slavonsko	490.101	477.035
Erdeljsko	1.136.788	1.148.784
Vojaška granica	495.837	558.957

Po različnih vérah je pa po številu od leta 1851 bilo:

V Austrii pod Anižo: 1 mil. 518.043 rimskih katoličanov, 325 gerških katoličanov, 563 gerških razkolnikov, 11.365 protestantov augsburskih, 1801 helvetiških, 62 druzih ločin, 5888 judov.

V Austrii nad Anižo: 687.794 rimskih katoličanov, 18.405 protestantov augsburških, 106 helvetiških, 14 druzih ločin.

Na Salcburškem: 145.830 rimskih katoličanov, 156 protestantov augsburških, 20 helvetiških.

Na Štajarskem: 1 mil. in 108 rimskih katoličanov, 5799 protestantov augsburških, 80 helvetiških, 4 druzih ločin, 3 judje.

Na Koroškem: 301.323 rimskih katoličanov, 17.901 augsburških protestantov.

Na Krajnskem: 463.328 rimskih in 231 gerških katoličanov, 256 gerških razkolnikov, 139 augsburških protestantov, 2 juda.

Na Goriškem in Teržaškem: 534.137 rimskih in 14 gerških katoličanov, 2142 gerških razkolnikov, 1187 protestantov augsburških, 391 helvetiških, 6 druzih ločin, 5040 judov.

Na Tiroljskem in Forarlberškem: 857.103 rimskih katoličanov, 122 augsburških protestantov, 978 judov.

Na Českem: 4 mil. 223.022 rimskih in 12 gerških katoličanov, 35.866 protestantov augsburških, 51.487 helvetiških, 48 druzih ločin, 38.225 judov.

Na Marskem: 1 mil. 709.473 rimskih katoličanov, 26.004 protestantov augsburških, 26.136 helvetiških, 38.225 judov.

Na Šlezkem: 375.347 rimskih katoličanov, 58.463 protestantov augsburških, 2320 helvetiških, 2456 judov.

V Galicii s Krakovo: 2 mil. 67.292 rimskih in 2 mil. 129.764 gerških katoličanov, 79 gerških razkolnikov, 23.346 protestantov augsburških, 1230 helvetiških, 306 druzih ločin, 333.451 judov.

V Bukovini: 34.466 rimskih in 9784 gerških katoličanov, 314.721 gerških razkolnikov, 6700 protestantov augsburških, 574 helvetiških, 14.581 judov.

V Dalmacii: 318.340 rimskih in 496 gerških katoličanov, 79 gerških razkolnikov, 15 protestantov helvetiških, 340 judov.

V Lombardii: 2 mil. 740.377 rimskih katoličanov, 200 protestantov augsburških, 591 helvetiških, 2950 judov.

Na Benečanskem: 2 mil. 273.745 rimskih in 41 gerških katoličanov, 444 gerških razkolnikov, 264 protestantov augsburških, 81 helvetiških, 18 druzih ločin, 5406 judov.

Na Ogerskem: 4 mil. 233.144 rimskih in 694.512 gerških katoličanov, 407.561 gerških razkolnikov, 743.726 protestantov augsburških, 1 milijon 453.090 helvetiških, 332.229 judov.

V vojvodini serbski s temeškim Banatom: 624.839 rimskih, 12.756 gerških katoličanov, 694.029 gerških razkolnikov, 51.724 protestantov augsburških in 26.621 helvetiških, 16.252 judov.

Na Horvaškem in Slavonskem: 770.656 rimskih in 718 gerških katoličanov, 88.331 gerških razkolnikov, 386 protestantov augsburških, 4435 helvetiških, 6 unitarcov in 3914 judov.

Na Erdeljskem: 220.932 rimskih in 651.981 gerških katoličanov, 641.533 gerških razkolnikov. 199.943 protestantov augsburških in 297.419 helvetiških, 46.272 unitarcov, 15.657 judov.

V Vojaški Granici: 410.327 rimskih in 5033 gerških katoličanov, 527.663 gerških razkolnikov, 12.251 protestantov augsburških in 3130 helvetiških, 437 judov.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Železnikov 22. okt. J. L. Kolera se je bila o začetku tega mesca tudi pri nas pokazala, vendar je pobrala le 5 oseb. Misliti je bilo, da bodo ljudje kaj bolj plašni, pa niso bili. Opominjevala je bolezen res še tam pa tam kterega, pa urno se je vlegel in spotil, in dobro je bilo. Hvala Bogu, zdaj je vse tiho in zdravje je v nasih krajih spet prav dobro. Tudi vreme se nam je danes tako lepo vštimalo, da se le ena želja sliši, naj bi saj en mesec tako ostalo, ker bo treba preskerbljevati zdaj steljo za zimo. Tudi kuha: repa in korenje je še zunaj, ktere se bo dokaj pridelalo. Tudi zelje se je dosti dobro obneslo, podzemljice pa hočejo tù in tam po kletih zopet gnjiti. Ajde in prosa bi bilo prav obilno, ako bi ju ne bila toča nekoliko pojužinala. Sploh se v naših krajih ljudje čez letino ne morejo ravno pritožiti; Bog daj, da bi nikoli slabeje ne bilo.

Iz Ljubljane. Poslednji zbor mestnega odbora v četertek popoldne je bil zlo živ in gorak; snidili so se večidel vsi odborniki, zakaj ustanoviti so se imeli v tem zboru mestni dohodki in stroški za prihodnje leto 1856 in šlo je za to: ali bo mestna kasa še zadostna, s svojimi navadnimi dohodki poravnati stroške, ali pa bo treba, kakor v druzih županijah, primanjkavo razdeliti na davek mestnjanom. Narejena sta bila dva prevdarka prihodnjih dohodkov in stroškov; po enem, v kterega so bili vsi verjetni stroški prihodnjega leta v rajtingo vzeti, se je pokazalo, da bo konec leta zmanjkalo 9439 fl.,— po drugem pa, v kterem so se v rajtingo vzeli le naj potrebniši in neodložljivi stroški, je primanjkava le znesla 1221 fl. Na vsako vižo tedaj mestna kasa prihodnje leto ne bo zmagala vsih svojih izdajkov. Šlo je tedaj v tem zboru zato: ali naj se še odložé popolnoma vse naprave, ktere niso prav do nohta potrebne, in tako, če bo moč, prizanaša mestnjanom še za eno leto z naklado mestnega davka; tisto pa, česar bo primanjkovalo, naj mestna kasa na pósodo vzame, — ali pa naj se doverši že prihodnje leto vse, kar spada v opravilstvo mesta, potem pa naj se večji stroški razdelé na davek mestnjanom. Po dolgem pomenkovanji je bilo sklenjeno pervo, da naj namreč še prihodnje leto se ravna tako, da se mestnjanom ne naloži davek, in to, česar bi manjkalo, naj se na pósodo vzame. Ali se bo mogel ta sklep pa tudi gotovo izpeljati, bo skušnja učila. Res je, da v kakih 3 letih bo imelo mesto marsikterih velikih stroškov manj, kakor jih sedaj ima, in da se bo tedaj opomoglo; tako na priliko, bo dolg za deržavno posojilo v 2 letih poplačan; v 3 letih bo tudi mestni donesek za ternovško cerkev nehal; v enem letu gré pogodba zastran vkvartiranja mestne posadke (garnisona) v Withalmovi kosarni h koncu itd. Ali pa ne bo vsled višjih postav kmali treba naprave nove triklasne farne šole pri sv. Jakobu, za ktero bo moglo mesto stanišče, tri učitelje in pomočnika plačevati, — ali ne bo treba tudi kmali več novih dekliških šol ali saj ene velike, ki bi se naj bolje prilegla naslonjena k sedanjim nunskim tam, kjer je sedaj ob cesti zid nunskega samostana: vse to so stroški, kteri v prevdarku, ki je bil v tem

zboru sklenjen, niso bili v rajtingo vzeti; tudi že davno zaželjena naprava pristaje za čolne na Ljubljanici za Zidom (zraven nekdanjega „Černega Jurja“) je le z manjšim zneskom v rajtingo vzeta, kakor bi utegnila stroškov prizadjati. Vse to podamo mestnjanom v pomislek, da naj sami prevdarijo potrebšine mesta, ako bi, kakor tudi v druzih županijah po mestih in kmetih, utegnila mestna priklada na davek priti. — Sedaj pa jim podamo omenjeni prevdark dohodkov in stroškov prihodnjega leta:

Vsi dohodki so prerajtani na 64.624 fl., izmed kterih so večji ti-le: letni dohodki odkupljenih urbarskih davkov mestnih zemljiš 2050 fl., dohodki dolžnih laudemij in urbarskih taks do leta 1847 300 fl., letni dohodki odkupljenih laudemij 1464 fl., dohodki cegelnic 925 fl., dohodki staničev ob teržnih dnevih 2620 fl., dohodki sejmskih út in štantov 1400 fl., dohodki cestnine 4308 fl., namestek vžitnega davka 48.000 fl., činž od mestnih poslopij 525 fl., dohodki od v najem danih zemljiš in lova 2020 fl., dohodki od poplačanih predplačil 500 fl.

Naj potrebniši stroški so prerajtani na 65.845 fl., izmed kterih so večji sledeči: Cesarski davki od zemljiš, poslopij in dohodkov in drugi činži 733 fl., za sporočene maše in druge zadušbine 3893 fl.; za kake slovesnosti 200 fl., za plačo učiteljev 860 fl., za realno šolo 600 fl., za ternovško cerkev 3000 fl., za milodare siromakom 1300 fl., za plačo mestnih vradnikov in služabnikov 10.100 fl., za penzijone 3432 fl., za provizijone 200 fl., za mestnega župana 1500 fl., za remuneracije 700 fl., za posebne pripomočke 500 fl., za pisarniške potrebšine, kurjavo itd. 1400 fl., za plačo mestnih zdravnikov 1140 fl., za zdravila ubogim 1200 fl., za mestno bolnišnico 4000 fl., za ogledovanje klavne živine in mesa 240 fl., za policaje 5500 fl., za živež arestantov 800 fl., za gasivnice 400 fl., konjedercu za lovenje psov 120 fl., za pometanje mestnih ulic in kidanje snega 1400 fl., za mestno svečavo 5000 fl., za ohranjenje sprehajališč in sadišča mladega drevja 300 fl., za postavljanje in spravljanje sejmskih út 130 fl.; za stroške gnanja 360 fl., za popravljanje mestnih poslopij 200 fl., šol 100 fl., cest in teržišč 2000 fl., mostov in ograj 2000 fl., kanalov 300 fl.; cest in mostov na mahu 400 fl., za zidarski les 300 fl., za napravo in popravo mestnega lesenega tlaka in pristaj na Ljubljanici 3770 fl., za poplačevanje starega dolga za osušenje močvirja 1800 fl., za vkvartiranje posadke gosp. Withalmu 1600 fl., za poplačevanje deržavnega posojila 1150, za poplačevanje dolga ljublj. hranilnici 2000 fl.

Ako se tedaj ti stroški, na malo zrajtani, primerjajo z dohodki, se vidi, da manjka 1221 fl., kakor smo gori rekli. —

Iz Ljubljane. 1. dan prihodnjega mesca bojo usmiljene sestre prevzele kuho, perílo in postrežbo v ljubljanski bolnišnici. Vodstvo, upravništvo in zdravniki ostanejo, kakor so bili, le da nobeden teh pa tudi upravnik ne bo stanoval v bolnišnici, ker bojo vès prostor potrebovale nune same, kterih bo kakih 12 ali 14.

Novičar iz raznih krajev.

Tudi štempeljske marke se bojo, kakor bankovci, od časa do časa nove narejale, da se že enkrat rabljene stareje marke ne bojo mogle rabiti vdrugo; sliši se, da že ob novem letu pridejo nove štempl. marke. — Za poslanca austrijanske vlade pri turški vladi v Carigradu je izvoljen baron Prokeš, za poslanca pri zaveznem zboru v Frankobrodu pa grof Rechberg. — Spet so Rusi zgubili eno terdnjavo v Krimu. 18. t. m. so francozke in angležke ladije začele bombe metati v terdnjavo Očakov, nasproti Kinburina. Ko je rusovska posadka vidila, da zedinjeni sili ne bo mogla terdnjave ubraniti, je general Knorling ukazal jo podkuriti s smodnikom, ki jo je razrušil popolnoma; posadka se je vernila v Nikolajev in francozka in angležka armada je posedla ert. V Kinburinu so zgubili Rusi 174 topov. — Zdaj se je še le bolj natanko zvedilo, kako strašna vojska je bila 29. sept. za terdnjavo Kars, ktero je napadlo 30.000 Rusov. 7 ur je terpel grozen boj, naj huje je bilo na tisti strani terdnjave, ki se imenuje Inglis Tabia (angležki tabor); trikrat so jo posedli Rusi in zadervili Turke, pa trikrat so jih ti spet izgnali; sekali so tù eden po drugem, da so padali kot muhe; 8000 Rusov in 1000 Turkov je res obležalo. Kakor oroslani so se tù bojevali posebno rusovski oficirji, zato jih je pa tudi, kakor je Goršakov v svojem pismu povedal, nenavadno veliko padlo. — V tem, ko se iz Londona in Pariza ponavlja govorica, da bojo mogli Rusi zapustiti vès Krim, se pa sliši od verjetne rusovske strani, da na to, ko je Goršakov caru Aleksandru nedavno razodel velike težave za ohranjenje Krima, je car poslal generala Stakelberga in Benkendorfa v Krim, naj gresta tje in se osebno prepričata, kako stojé tam rečí, in ta dva generala sta, ko sta vidila, kje in kako stoji rusovska armada, kolikošna je in kakošna, caru Aleksandru zagotovila, da Krim še ni zgubljen; Nikolajevu in Kersonu se bo sicer še hudo godila, al za etapno cesto v Perekop, po kteri je odhod rusovski armadi iz Krima zmiraj odpert, se ni veliko bati, ker te poti rusovski armadi odsekati sedanja armada Francozov in Angležev ni zadostna. — Tako dolgo je bil mogočni angležki časnik „Times“ na generala Simpsona, da ga je res spodbil; angležki vojskovodja Simpson, prestar mož, je odstavljen; njegov naslednik bo berž ko ne general Codrington. — Z novimi ministri gerškega kralja nočeta francozka in angležka poslanca nič opraviti imeti; spet se tedaj štrena tukaj mede. — Rogoviljenje političkih begúnov, ki bivajo na Angležkem, prihaja čedalje huje, tako, da se govorí, da bojo njih glavarje potirali v Ameriko. — V Weinfeldenu v Švajcu je porotna sodba spet eno sleparico, Marijo Epper, rojeno žlah. Heldšveil, ki se je vêdla kot zamaknjena in neumno ljudstvo za dnar, sreberne žljice, zlate križice, vošene sveče itd. goljufala, na pol leta v ječo obsodila. — V Marburgu v Hesii je pomerlo več ljudí, ki so kruh jedli iz režene moke, v ktero so bili sozmleti tisti strupeni rožički, ki se v klasji zrašajo. — V Enningen-u na Virtemberžkem so obhajali unidan posebno slovesnost v zahvalo, da je po več slabih letinah krompir letos spet dobro obrodil.

Cvetje in petje.

(Svobodno po Anastaziju Grün-u.)

Pomlad vstaja; v slednjem kraju
Se življenja vir odpre;
In v duhtečih vertov raju
Mnogo rožic v cvetje gre.

V pevcu večna pomlad sije,
Blagrovirni dar nebá;
In, enako cvetju, klije
Mnogo pesmic mu 'z sercá.

Cvetju zvirate iz zemlje
Nežnost in dišave slà;
In kdar spomlad slovo jemlje,
Vse opade spet na tlà.

Petje 'z radosti izvira,
Iž nje raste ín cvetè;
In kdar nebogljena vmira,
K nji pobegne — ž njo umrè.

Al kdar nova pomlad sije,
Novo cvetje oživí;
In kdar nova radost dije,
Novo petje se budí.

Rodoljub Ledinski.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.